

Een onderdoorgang vol verhalen – in gesprek met kunstenaars Rosa Everts

Er wordt met man en macht gewerkt aan de nieuwe fiets- en voetgangersonderdoorgang onder de Velsertaverse. Een plek waar je straks snel doorheen fietst of loopt, onderweg naar werk, school of huis. Maar wie goed kijkt, ziet meer. Vanaf augustus vertellen de wanden een verhaal – over vroeger, over nu, en over de mensen die hier leven. Kunstenaar Rosa Everts maakte een bijzonder werk, samen met de omgeving.

“Wat ik altijd probeer vast te houden in mijn werk, is lichtheid, kleur en transparantie”, vertelt Rosa. “Door met lagen te werken, overlappingsen, half zichtbare vormen, kun je meerdere momenten tegelijk laten zien. Alsof je door de tijd heen kijkt.” Rosa geeft aan dat juist die gelaagdheid belangrijk is in dit werk. De onderdoorgang toont straks geen momentopname, maar is een plek waar verleden en heden samenkomen.

Rijke geschiedenis

Dat ze graag in de openbare ruimte werkt, is geen toeval. “Ik ben niet iemand die alleen werk voor zichzelf maakt in een atelier. Ik vind het juist mooi als mensen het tegenkomen, er iets van vinden, zich erin herkennen.”

Wat haar meteen opviel aan deze plek? “Die lange wanden! Dat is bijna een uitnodiging om een verhaal te vertellen.” Rosa geeft aan dat ze al snel dacht aan het verbeelden van tijd. En toen ze zich ging verdiepen in de omgeving, werd dat idee alleen maar sterker. “De geschiedenis hier is zó rijk. Van buitenplaatsen en natuur, naar industrie, naar hoe het nu is – daar zitten zoveel lagen in.”

Herkenbare silhouetten

Om die geschiedenis goed te begrijpen, begon ze bij de mensen zelf. Tijdens de eerste bijeenkomsten sprak ze met bewoners. “Dat was echt waardevol. Je voelt meteen wat een plek voor mensen betekent.” Daarna volgde verdieping: boeken, archieven, oude afbeeldingen. Ze verbleef zelfs een tijd in de omgeving om het beter te leren kennen, het als het ware te begrijpen.

Die zoektocht zie je terug in het kunstwerk. Op de wanden verschijnen herkenbare silhouetten uit verschillende tijden. “Ik heb gewerkt met beelden uit foto’s, oude prenten en schilderijen,” legt ze uit. “Bijvoorbeeld de buitenhuizen Watervliet en Rooswijk, de Wijkertoren, en een tuinder die is geïnspireerd op het beeld ‘De Schoffelaar’.”

Maar ook de industriële geschiedenis krijgt een plek. “Je ziet een kraan die gebruikt werd bij de aanleg van de pier, een zogenaamde excavateur voor het graven van het Noordzeekanaal, en verwijzingen naar de papierfabriek van Van Gelder en de Hoogovens.” Rosa geeft aan dat ze juist die combinatie belangrijk vond: natuur én industrie, oud én nieuw.

“Ik zocht steeds naar beelden die mensen herkennen, maar die ook symbool staan voor een bepaalde periode,” zegt ze. “Zodat je als het ware door de tijd beweegt terwijl je erlangs loopt of fietst.”

Specifieke aanpak

De onderdoorgang zelf vroeg om een specifieke aanpak. “Het werk is heel kleurrijk,” vertelt ze. “Juist om het een prettige plek te maken.” Daarnaast koos ze voor horizontale, snelle penseelstreken in de achtergrond. Rosa legt uit: “Die beweging sluit aan bij hoe mensen zich hier verplaatsen – je gaat erdoorheen, vaak in tempo.”

Hoewel het eindresultaat op tegels wordt gedrukt, begon alles met de hand. “Ik werk het liefst met de hand, niet op de computer,” zegt ze. “Dus ik heb alle silhouetten zelf getekend, op schaal, en de achtergronden geschilderd.” Al die beelden zijn vervolgens ingescand en digitaal samengebracht. “Zo kon ik het gevoel van een collage behouden, zonder dat het onwerkbaar werd op deze schaal.”

Twee kanten van hetzelfde verhaal

Een belangrijk moment in het proces kwam uit onverwachte hoek. “Tijdens een bijeenkomst zei iemand dat elke verandering in de omgeving ook nieuwe bewoners meebracht,” vertelt ze. “Die uitspraak bleef echt hangen bij me.” Rosa geeft aan dat dit inzicht haar hielp om alles samen te brengen. Niet alleen de fysieke veranderingen, maar ook de mensen maken de plek. “Dat zijn eigenlijk twee kanten van hetzelfde verhaal.”

Toen ze haar ontwerp presenteerde aan de buurt, viel er veel samen. “Ik was nog bezig, dus het was best spannend,” zegt ze. “Maar de reacties waren zo positief!” Suggesties uit de omgeving kregen zelfs nog een plek. “Zo zijn onder andere de Wijkertoren en de Schoffelaar toegevoegd, juist de wisselwerking met de omgeving heeft het werk sterker gemaakt.”

Visuele puzzel

Wat ze hoopt dat mensen straks ervaren? “Dat ze zich erin herkennen, maar ook verrast worden,” zegt ze. “Het werk is best open.” Rosa benadrukt dat iedereen er iets anders in kan zien. Misschien valt eerst een bekend gebouw op, en later pas een detail in de achtergrond.

Want wie beter kijkt, ontdekt steeds meer. “Voor mij is het ook een soort visuele puzzel,” legt ze uit. “Vormen overlappen, verdwijnen, komen

terug. Soms snijd ik iets weg, soms voeg ik iets toe – en daardoor ontstaan weer nieuwe beelden.” Ze lacht: “Ik ben heel benieuwd waar mensen naar gaan kijken: het verhaal, of juist die abstracte lagen.”

Verrassen

Werken in de openbare ruimte brengt verantwoordelijkheid met zich mee. “Het is eervol dat je iets mag maken dat zoveel mensen dagelijks zien,” zegt ze. “Dus je denkt goed na: klopt het verhaal, voelt het eerlijk, herkennen mensen zich erin?” Rosa geeft aan dat ze steeds balanceert tussen het verhaal van de plek en haar eigen handschrift. “Het moet niet te algemeen worden, maar ook niet te persoonlijk.”

Uiteindelijk draait het om de plek zelf. “Ik hoop dat het bijdraagt aan een fijne, veilige onderdoorgang,” zegt ze. “Dat mensen zich er prettig voelen.” En misschien nog wel belangrijker: dat het werk blijft verrassen. “Dat je er elke keer weer iets nieuws in ziet, al is het maar heel even terwijl je erdoorheen fietst.”

Niet zomaar een onderdoorgang

Als ze over een paar jaar terugkomt? Rosa hoeft niet lang na te denken. “Dan hoop ik dat mensen zeggen: dit hoort bij ons,” zegt ze. “Dat het echt van de omgeving is geworden!”

Op 24 mei wordt de onderdoorgang onder de Velsertaverse op z’n plek geschoven. Daarna wordt er van alles netjes afgewerkt. In de eerste week van augustus is het dan zover: dan worden de wanden voorzien van Rosa’s werk. Op naar een onderdoorgang waar je niet alleen doorheen gaat, maar waar je steeds opnieuw iets bijzonders beleeft. Precies dat is de bedoeling!